

קונם יין פרק שמיני נדרים

(א) ר"ה ט. ערכין יב: לג.
 (ב) [לעיל יט.]. א א ש"ן
 למתני' דלעיל, ד ש"ן
 למתני' דלעיל, (ג) [קוף פי
 המשנה ש"ן לע"ב].
 (ד) [מכאן ש"ן לע"ב].
 (ה) בק"י פ"ח א"ת י"ד ה"ג
 ד"ל א"ב.

תורה אור השלם

1. וקדשתם את שנת
 החמישים שנה וקראתם
 ירוך בארץ לכל ישרייה
 יובל הוא תהיה לכם
 ושבתם איש אל אהונו
 ואיש אל משפחתו
 תשבו: ויקרא בה י
 2. שש שנים תזרע שדך
 ושש שנים תזמר ברכך
 ואספת את תבואתך:
 ויקרא בה ג
 3. ורצית את רבךתי
 לקבץ בשדה הששית
 ורצית את תבואתה
 לשלש השנים:
 ויקרא בה כ

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה אלתא וכו'
 משמע דהשנה זו:
 (ב) ד"ה שנת חמשים וכו'
 ומתיר בשנת ג' ל"ל ותיבת
 נמי מנתק: (א) ד"ה ולי
 אהת מונה שנת חמשים
 ואהת. י"ב ע"ין מה ש"י
 רש"י בראש השנה דף ט'
 (ד) ד"ה אמר ליה וכו' ולי
 נמי למתני' יובל אינו עולה
 למנין שבעה ל"ל:

גליון הש"ס

גמ' דר"ם סבר לא מפיקיל
 ע"ין לעיל דף י"ז ע"ב:
 ברוך"ן ד"ה אסור בה'
 פשיטא דהשנה. ע"י ר"ה.
 ירמיה כ"ז:

תוספות

הלך אחר רוב שנים.
 ולא אית בכו עיבור
 ושכר בשבע ואסר בחדש
 העיבור יהיה מותר בחדש
 אחד לפני ראש השנה קמ"ל
 דלמה עד סופה תהיה
 שנה: י"ן שאני בוים
 יובל. י"ה דמ"ל ומימי
 כ"י אחר היובל ומימי
 [שעומד] בלמעט היובל
 בשנה ומיתקד עד סוף
 היובל ומימימימי כשגית
 שנת היובל כלפי חמשים
 ומיתקד או ללחצר ושי
 אי נמי לפי' עני דפרשית
 בתמני' עומד בשנת יובל
 עממו מימימי ליה אם נאסר
 בה דל כלפי חמשים ולא
 נתוון לאסור אלא בתמני'
 הכה עליו: ת"ש. מפלוגתא דר' יהודה ורבנן דמניא שנת חמשים ואי אהת מונה ואי אהת מונה שנים עשר ימי נמנה לאחריי בשמיטה וכו' יהודה כלאחר חמשים: [ומין באן] א"א חבש. כגון בשבע ראשון שמותן ליובל אחריי כשגית ה' שנים עם שנת היובל יהיה שמיטה ויובל אסור בזריעה ומשמע להו קדרא מימיי בכל השמיטה קף בשמיטה הסמוכה ליובל: לרברבם. שאהת ספורים להעמיד מתקדף אף בשמיטה הסמוכה ליובל הי אמר ועשת את הפזוזה לשלש השנים ומימיי בכל השמיטה ששנה ששית מתקפת לעמלה לשביעית ולשמינית עד אחר קציר הוי כל ארבעה בשמיטה הסמוכה ליובל לפניה בשביעית ויובל אסורין בזריעה ועד שנה שאחר היובל ושנה ששית הרי כאן ארבע: אלא כו'. ולא בכל שמיטות איירי כלומר משקמין לי מתקדף שש שנים איכא לאוקומי בשאר שני שבע שאלמעט היובל: למימרא [דרבי מאיר כו'] כדפרשית בתמניתי:

אילימא דקסני. דלמחר השנה למה לי למימר פשיטא כיון דלמחר השנה משמע (א) השנה זו קאמר ועיצורה נמי בכלל הוי: ולא איס בכו עיבור. ולא לימסר בעיצורה קא משמע לן: היה עומד בשנה של יובל והיה אומר קונם יין שמיני חמשים. ומותר (ב) נמי בשנת חמשים דלמחר לא קאמר עילויה אלא ללמחר חמשים או בשנת חמשים נמי אסור דבשנת חמשים מתחיל יובל הבא: ואי אהת מונה שנת חמשים ואהת (ג). שלל מתחיל למנות ז' שנים של שמיטה הבאה בשנת היובל עממה שלא תהא מונה אחת לשנת ג' ולשנה הבאה אחריה שנת ג"א שניה אלא לשנת חמשים ואחת תהא מונה אחת ושנת ג' עממה נמנית ליובל שעבר שאין עולה למנין שבע הבא כדאמרין: **יובל עולה למנין שבע.** דשנת חמשים עולה לכאן ולכאן: אמרו לו וכו'. אם כן ששנת יובל עולה למנין שבע אינו אלא חמשה בשבע ראשון של יובל והשנה שהיא לראשונה שהיא יובל אסור לזרוע בה והשביעית נמי אסורה שהיא שמיטה ואינה אלא חמשה לזריעה: אמר להם לזריכס **הרי הוא אומר ועשה אם הסבואה לשלש השנים.** שנה ששית ושנה שביעית ושמינית עד קצירתה ואי [נמין] אמרת (ד) אין יובל עולה למנין שבע הרי כאן ארבעה שנים שזריכה לעשות לארבע שנים כי"ד שנת מ"ח היא ששית ותבואה שלה לזריעה לששית עממה ולשנת ארבעים ותשע שהיא שמיטה ולשנת חמשים שהוא יובל ולשנת חמשים ואחת עד הקציר הרי ארבע שנים. והאי פירכא לזרייה הכלל היא לזרייה יהודה נמי איכא למיפדך דאע"ג דלמחר יובל עולה למנין מכל מקום אסור הוא בזריעה והווי נמי ארבע שנים: אלא. לזרייה הכלל ליכא לאוקומי להאי קרא אלא בשאר שני שבע בשש השמיטות ולא בשמיטה שביעית של יובל ולא קריה כלל לא לזרייה ולא לזרייה נמי דפרכת לי שש שנים אוקומין ליה לקרא בשאר שני שבע בשאר שמיטין ולא בשמיטה לראשונה הסמוכה ליובל: **בתנ"י** אומר קונם יין שאני עומס עד הפסח אסור עד שיגיע. לזרייה הכלל: **עד שיהא אסור עד שיהא.** דמשמע דלמחר עד שיהא כל הפסח: **עד פני פסח.** משמע עד שיגיע ומשמע עד שיהא: **עד שיגיע.** דקסבר לא מעייל איניש נפשיה לנספיקא

דמשמע דלעולם קודם אסור שביעית מותר לזרוע שש שנים ולזרייה בשמיטה שלאחר היובל אינו מותר אלא חמס שנים שרי היובל אסור בזריעה וכשיגיעו שש שנים תהא שנה ששית שנת השמיטה: לזריכס. דקצירא לכו דקרא ככולהו שנים משמע הרי הוא אומר ועשת התבואה לשלש השנים ועל כרחין ליכא לאוקומיה בשמיטה של שנת מ"ט שהרי זרע של מ"ח קציר שסיפק מ"ח ומ"ט וי' ונ"א עד הקציר של ג"א אלא איכא לאוקומיה בשאר שני שבע שאינו סמוך ליובל מלפניו וזכי האי גונא סגי בשלש שנים שהזרע של ששית סיפק לששית ולשביעית ולשמינית עד הקציר: דיני נמי. האי קרא דשש שנים מותר לקבץ ומקשימי לי מיניה איכא לאוקומיה בשאר שני שבע שאינו סמוך ליובל מאחרי: **בתנ"י** י' עד הפסח אסור עד שיגיע. דלשון בני אדם משמע עד ולא עד בכלל: **עד שיהא אסור עד שיהא.** דמשמע עד שיהא כולו: **עד פני הפסח ר' מאיר אומר אסור עד שיגיע.** דקצירא ליה לרבי מאיר של פסח קאמר לא אמרינן דלא מחית איניש נפשיה לנספיקא דיום שני ושלישי ושאר ימי הפסח וכי קאמר עד פני הפסח לפני יום ראשון קאמר: רבי יוסי אומר עד שיהא. דקצירא ליה דמחית איניש נפשיה לנספיקא: (ג) **עד הקציר עד הזביר עד המסיק אינו אסור אלא עד שיגיע.** כלומר שאילו אומר עד שיהא ודקדקתי עממא: זה הכלל כל שזמנו קצור. כלומר שיש להשמכתו זמן קצוב כגון פסח שקצבה בו תורה שבעה ימים כי אמר עד שיהא אסור עד שיהא דלמחר ידע זמן המשך ואסור אסור עממו בו וכל שאין זמנו קצוב כגון קציר וזביר שאין להם זמן קצוב שיהו נמשכין אותם זמן ולא יותר אפי' אמר עד שיהא אינו אסור אלא עד שיגיע שאין אדם אסור עממו זמן שאין לו קצבה: **גמ'** למימרא (מאי) דר' מאיר סבר לא מעייל איניש נפשיה לנספיקא וכו'. כדפרשית בתמניתי: (ד) **שני כפי צנוט.** משתי נשים גדולה וקטנה לכל כת וכת: **קונן אסורו.** דאיכא לנספוקי דילמא גדולה שזכת שניה קאמר. אלמא מחית איניש נפשיה לנספיקא: **קונן מותרו.** דלא מחית איניש נפשיה לנספיקא וכי קאמר גדולה אמרינן דולאי גדולה שבגדולות קאמר: **מוחלפם שמיטה.** כאן החליפו שמיטתן: **והסניא.** בנימוחא: ולענין הלכה כיון דמפיקין להו וקיימא לן [בסנהדרין כו:] דר"מ ורבי יוסי הלכה כרבי יוסי נקטינן בזמנא עד פני הפסח שאינו אסור אלא עד שיגיע ואע"ג דכפ' האומר דקדושין רמינן נמי הני מתני' אהדדי ומסקי' התם (דף סה.) לעולם לא תיפוך דמתני' לאו דמעייל איניש נפשיה לנספיקא פליגי אלא בלישנא בעלמא פליגי דר"מ סבר עד פני הפסח עד

שבע * פשיטא דהשנה עד ראש השנה משמע: **ושמע מינה שנה כהשנה.** דאי דיניה כשנה אחת לא מתקדף בעצורה אלא בשנים עשר חדש כרוב שנים: מהו דמימא הלך אחר רוב שנים. דליית ביה עצור ונימא דאע"ג דלמחר השנה לא לימסר אלא כרוב שנים קמ"ל:

ולענין הלכה כיון דבעינן לא אפשיטא נקטינן לחומרא דיום כיום אחד דמי ואסור מעת לעת: איבעיא לכו אמר קונם יין שאני עומס יובל מאי. לאו דקאמר כהדין לישנא דהא כיון דלא אפשיטא בעינן דלעיל כי אמר יובל כיוכל אחד דיניה ולא שייך למבעיא אי שנת חמשים כלפני חמשים או כלאחר חמשים אלא הכא בזמנא יובל זה עסקינן ולא דק בלישניה משום דעיקר בעינן לימא אלא אי שנת חמשים כלפני חמשים שאינה כלל לחשבון יובל הבא שאין עושין שמיטה עד חמשים ושבע הילכך נודר דקאי בלמעט יובל ואמר יובל זה מיתקד בה או כלאחר חמשים שאותה שנה עולה לחשבון שמיטה שלאחר חמשים ונודר מותר בה שאין שנת חמשים מכלל יובל שעבר: **ולא שנת חמשים ואהת.** שאין שנת חמשים נמנית לענין שמיטה עד שתהא נמנית בשנת חמשים של יובל שעבר ולשנה אחת של שמיטה שאחר אותו יובל: **הרי הוא אומר שש שנים תזרע וכו'.**

דמשמע דלעולם קודם אסור שביעית מותר לזרוע שש שנים ולזרייה בשמיטה שלאחר היובל אינו מותר אלא חמס שנים שרי היובל אסור בזריעה וכשיגיעו שש שנים תהא שנה ששית שנת השמיטה: לזריכס. דקצירא לכו דקרא ככולהו שנים משמע הרי הוא אומר ועשת התבואה לשלש השנים ועל כרחין ליכא לאוקומיה בשמיטה של שנת מ"ט שהרי זרע של מ"ח קציר שסיפק מ"ח ומ"ט וי' ונ"א עד הקציר של ג"א אלא איכא לאוקומיה בשאר שני שבע שאינו סמוך ליובל מלפניו וזכי האי גונא סגי בשלש שנים שהזרע של ששית סיפק לששית ולשביעית ולשמינית עד הקציר: דיני נמי. האי קרא דשש שנים מותר לקבץ ומקשימי לי מיניה איכא לאוקומיה בשאר שני שבע שאינו סמוך ליובל מאחרי: **בתנ"י** י' עד הפסח אסור עד שיגיע. דלשון בני אדם משמע עד ולא עד בכלל: **עד שיהא אסור עד שיהא.** דמשמע עד שיהא כולו: **עד פני הפסח ר' מאיר אומר אסור עד שיגיע.** דקצירא ליה לרבי מאיר של פסח קאמר לא אמרינן דלא מחית איניש נפשיה לנספיקא דיום שני ושלישי ושאר ימי הפסח וכי קאמר עד פני הפסח לפני יום ראשון קאמר: רבי יוסי אומר עד שיהא. דקצירא ליה דמחית איניש נפשיה לנספיקא: (ג) **עד הקציר עד הזביר עד המסיק אינו אסור אלא עד שיגיע.** כלומר שאילו אומר עד שיהא ודקדקתי עממא: זה הכלל כל שזמנו קצור. כלומר שיש להשמכתו זמן קצוב כגון פסח שקצבה בו תורה שבעה ימים כי אמר עד שיהא אסור עד שיהא דלמחר ידע זמן המשך ואסור אסור עממו בו וכל שאין זמנו קצוב כגון קציר וזביר שאין להם זמן קצוב שיהו נמשכין אותם זמן ולא יותר אפי' אמר עד שיהא אינו אסור אלא עד שיגיע שאין אדם אסור עממו זמן שאין לו קצבה: **גמ'** למימרא (מאי) דר' מאיר סבר לא מעייל איניש נפשיה לנספיקא וכו'. כדפרשית בתמניתי: (ד) **שני כפי צנוט.** משתי נשים גדולה וקטנה לכל כת וכת: **קונן אסורו.** דאיכא לנספוקי דילמא גדולה שזכת שניה קאמר. אלמא מחית איניש נפשיה לנספיקא: **קונן מותרו.** דלא מחית איניש נפשיה לנספיקא וכי קאמר גדולה אמרינן דולאי גדולה שבגדולות קאמר: **מוחלפם שמיטה.** כאן החליפו שמיטתן: **והסניא.** בנימוחא: ולענין הלכה כיון דמפיקין להו וקיימא לן [בסנהדרין כו:] דר"מ ורבי יוסי הלכה כרבי יוסי נקטינן בזמנא עד פני הפסח שאינו אסור אלא עד שיגיע ואע"ג דכפ' האומר דקדושין רמינן נמי הני מתני' אהדדי ומסקי' התם (דף סה.) לעולם לא תיפוך דמתני' לאו דמעייל איניש נפשיה לנספיקא פליגי אלא בלישנא בעלמא פליגי דר"מ סבר עד פני הפסח עד

מו א מיי פ"י מהל'
 מריס ה"ל ד' סמג
 לאון רבנן טו"ש"ע י"ד סי'
 כ"כ סעי' ו'
 מו ב מיי שם ה"ל"ה:
 י" א ג"י מיי מהל'
 שמיטה ויובל ה"ל"ז:

פירוש הרא"ש

למה לי למימר. פשיטא
 דחדש העיבור הוא בכלל
 השנה דבין פסחא ובין
 מעוברת קרויה שנה: אלא
 לאו דאמר שנה. ואנן
 אורחיה קא משמע לן
 דשנה הפסח ואינו אסור
 אלא עד משלוש השנה
 דאי הוי כמו שנה אחת
 כיון דנאסר עד תוך שנה
 אחרת בזמן הזה מאי
 דאי הוי כמו שנה אחת
 דתימא הלך אחר רוב
 השנים. ולא היה דבעמו
 אלא עד משלוש ה' לול:
 יובל מאי. אם אמר יובל זה
 מותר בשנת היובל או לא:
 תא שבע. דלפולגת דר'
 יהודה ורבנן היא: שנת
 חמשים אחת מונה ואי
 אחת מונה שנת חמשים
 ואחד. לומר שנת חמשים
 אחת מונה למשל יובל
 שעבר ואי אהת מונה אחת
 להיות אחד ליובל הבא
 שהיא נקבלת מחילת שנת
 השמיטה הבא: ורבי יהודה
 סבר דיובל היא תחלת
 שביעית הבאה. הלכך
 לרבנן אסור בשנת היובל
 לר' יהודה מותר: ואין
 בלא א"א חבש. בשמיטה
 ראשונה של יובל: אמר
 להם לזריכס. דבעינן
 לפרושי דבעט שנים בכל
 השמיטות איירי ואמטו
 להי' אקשיו לי תמשי נמי
 לזרייה ועשת את התבואה
 לשלש השנים דלא מחית
 לאוקומי בכל השנים שהיה
 לארבע השנים ולשנת היובל
 ולשנה שביעית ולשנת היובל
 ולשנה שלאחר היובל עד
 הקציר: בתנ"י עד הפסח
 אסור עד שיגיע. משום
 דבספיקא שייך למתני אסור
 נקט בירשא נמי אסור: עד
 שיהא אסור עד שיגיע.
 דמשמע כל זמן שהוא
 הווי: עד פני הפסח.
 ויש משמעו זה שלשה
 עניינים איכא למימר עד
 פני ימים הראשונים דהיינו
 עד שיגיע ואיכא למימר עד
 פני ימים האחרונים ויהיה
 מותר בימים האחרונים
 ואיכא למימר עד פני
 פסח היינו עד שיהא
 וקאמר רבי מאיר עד
 שיגיע דלא מעייל איניש
 נפשיה: